

Vaalan kunnan ohje yksityisteiden avustamiseen

~~Kunnanhallitus 12.4.2022 § 99~~

~~Kunnanvaltuusto 21.4.2022 § 37~~

Sisällys

1. YKSITYISTEIDEN AVUSTAMINEN VAALASSA.....	3
1.1. Lähtökohdat	3
1.2. Yksityisteiden nykytila	3
1.3. Kunnanvaltuusto.....	4
1.4. Elinvoimalautakunta	4
1.5. Viranhaltija.....	5
2. JÄRJESTÄYTYNEIDEN TEIDEN AVUSTAMINEN	6
2.1. Toiminta-ajatus.....	6
2.2. Yleiset edellytykset	6
2.3. Kunnossapidon avustaminen.....	7
2.4. Perusparannusavustus	8
2.5. Avustusehdot kunnossapitoavustus.....	8
2.6. Vaalan kunnan yksityistieavustukset	8
2.7. Avustusehdot parantamisavustus	9
2.7.1. <i>Valtion avustusta saavat parantamiskohteet</i>	9
2.7.2. <i>Parantamiskohteet, jotka eivät saa valtion avustusta</i>	10
2.8. Muut ehdot	11
3. HARKINNANVARAINEN TALVIKUNNOSSAPIDON AVUSTUS	12

1. YKSITYISTEIDEN AVUSTAMINEN VAALASSA

Tämä ohje on päivitetty xx.xx.2026 ja se kumoaa kaikki aiemmat versiot ja sopimukset Vaalan kunnan yksityisteiden avustamiseen laadituista ohjeista ja sopimuksista.

1.1. Lähtökohdat

Yksityistielain kokonaisuudistus astui voimaan 1.1.2019. Lakiuudistus muutti merkittävästi avustuskäytäntöjä niin tiekunnissa kuin kunnissa. Keskeisimmät muutokset kuntien osalta olivat tielautakuntien lakkaaminen, sekä kirjaukset kuntien yksityisteille myöntämien avustusten edellytyksissä.

Kunta voi edelleen avustaa yksityisteitä. Yksityistielain perusteella avustaa voidaan vain sellaisia teitä, joihin asioiden hoitamiseksi on perustettu tiekunta. Tämän lisäksi tiekunnan yhteystietojen tulee olla ajan tasalla maanmittauslaitoksen ylläpitämässä yksityistierekisterissä, sekä tien tietojen valtakunnallisessa katu- ja tieverkon tietojärjestelmässä. Asia on kirjattu lakiin muotoon ”Edellytyksenä avustamisen myöntämiselle on”, mikä tuo ehtojen täyttymisen osalta valvontavastuuta avustuksen myöntäjälle. Ehdot koskevat sekä rahalla että työllä avustamista kuin myös subventoitua työsuoritetta. Yllä mainitut avustamisen edellytykset koskevat myös valtion myöntämiä avustuksia.

Yhdyskuntateknisten johtojen ja -laitteiden sijoittamiseen tiealueelle tuli merkittäviä muutoksia lakiuudistuksen myötä. Suostumuksen sijoittamiseen antaa tiekunta, eikä kiinteistön omistajan suostumusta tällöin enää tarvita. Menettelytavat johtojen ja laitteiden sijoittamiseksi tiealueelle on kirjattu lakiin yksityiskohtaisesti ja niiden noudattaminen edellyttää, että tiekunta on laillisessa tilassa sekä toimintakykyinen.

1.2. Yksityisteiden nykytila

Vaalan kunta järjesti vuonna 2018–2019 hankkeen, jolla mahdollistettiin tiekuntien perustaminen kunnan tielautakunnan toimituksessa, tieosakkaiden niin halutessa. Tällä pyrittiin turvaamaan mahdollisimman monen, vakituista asumista palvelevan yksityistien avustuskelpoisuus.

Avustaessaan yksityisteitä kunnan tulee ottaa huomioon yksityistielain vaatimukset avustuksen myöntämiselle, avustamisen tasapuolisuus, sopimusosapuolten oikeustila, tiekunnan tahtotila (päättös avustuksen vastaanottamisesta), sopimusten ehdot ja niiden toteutuminen, sopimusten

lainmukaisuus sekä tiekuntien lainmukainen toiminta. ¹

1.3. Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto päättää avustamisen pääperiaatteista sekä siitä, minkä lain säädöksiin yksityisteiden avustaminen Vaalan kunnassa perustuu. Yksityisteiden avustamiseen käytettävissä oleva määräraha vahvistetaan vuosittain kunnan talousarviossa.

Valtuustotasolla päätetään mm.

- sovellettavasta lainsäädännöstä johtuvat välttämättömät vaatimukset
- Avustusmuodon
- Kunnan avustuksen myöntämisen edellytykset

1.4. Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta vahvistaa avustamishdot ja päättää tarvittaessa niiden muuttamisesta, kunnanvaltuuston päätösten määrittelemissä rajoissa. Elinvoimalautakunta jakaa vahvistetussa talousarviossa yksityisteiden avustamiseen myönnetty määrärahat, avustusta hakeneiden kesken.

Elinvoimalautakunta päättää mm.

Kunnossapitoavustus:

- kunnossapitoavustusavustusten hakemisen määräajoista
- avustuskauden pituudesta
- avustuksen hakemisen tavasta
- avustushakemuksen sisällöstä
- saajalta edellytettävistä toimenpiteistä
- avustuksen määrästä talvikunnossapidon, pölynsidonnan ja mahdollisen kesäkunnossapidon osalta määrärahojen puitteissa
- avustuksensaajat
- Mahdollisesta avustuksen takaisinperinnästä
- Yksityisteiden harkinnanvaraisten kunnossapitoavustusten jakamisesta talousarvion puitteissa

¹ Vuonna 2026 Vaalassa on avustettavia järjestäytyneitä tiekuntia 75 kpl ja tiekilometrejä näillä teillä noin 153 km.

Parantamisavustus:

- avustusten hakemisen määräajoista, päättää vuosittaisen hakuajan, jonka jälkeen kaikki hakemukset käsitellään ja jaetaan määräraha
- avustuksen hakemisen tavasta
- avustushakemuksen sisällöstä
- avustuksen suuruudesta
- avustuksensaajat

1.5. Viranhaltija

Viranhaltija valmistelee elinvoimalautakunnan ratkaistavaksi tuotavat avustusasiat sekä toimeenpanee lautakunnan päätökset.

Viranhaltijan tehtäviin kuuluu mm.

Kunnossapitoavustus

- avustusjärjestelmästä ja avustuksen hakemisesta tiedottaminen
- avustuksen hakijoiden neuvonta ja koulutuksen hankinta tarvittaessa
- avustushakemusten vastaanotto ja tallentaminen järjestelmään
- avustushakemusten liitteiden tarkastaminen ja tallentaminen järjestelmään
- hakijan kelpoisuuden tarkastaminen
- avustuskelpoisen tienosan määrittäminen perustuu hakemuksessa annettuihin tietoihin
- tietojen vienti avustuksen seurantajärjestelmään
- avustuspäätöksen valmistelu lautakuntaan
- avustuspäätöksen lähettäminen avustuksensaajille (ote)
- avustuksen maksaminen

Parantamisavustus

- avustusjärjestelmästä ja avustuksen hakemisesta tiedottaminen
- avustuksen hakijoiden neuvonta ja tarvittaessa koulutuksen hankinta
- avustushakemusten vastaanotto ja tallentaminen järjestelmään
- avustushakemusten ja liitteiden tarkastaminen ja tallentaminen järjestelmään
- hakijan kelpoisuuden tarkastaminen
- avustuskelpoisen tienosan määrittäminen perustuen hakemuksessa annettuihin tietoihin
- avustuspäätöksen valmistelu lautakuntaan
- avustuspäätöksen lähettäminen avustuksensaajille
- avustuksen maksatuskelpoisuuden tarkastaminen
- avustuksen maksaminen

2. JÄRJESTÄYTYNEIDEN TEIDEN AVUSTAMINEN

2.1. Toiminta-ajatus

Yksityisteiden avustaminen Vaalan kunnassa perustuu yksityistielain säädöksiin sekä kunnanvaltuuston vahvistamiin periaatteisiin ja elinvoimalautakunnan hyväksymiin avustusehtoihin.

Vaalan kunnan elinvoimalautakunta jakaa yksityisteiden avustukset vuosittain talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan puitteissa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- yksityistien kunnossapitoon kilometriperusteinen rahallinen avustus
- perusparantamiseen, talousarvioon varattu määräraha jaetaan lautakunnan päättämän päivämäärään mukaan, avustushakemuksen jättäneiden kesken, avustusehtojen mukaisesti ja määrärahojen puitteissa.
- viranhaltijalla on oikeus kiireellisessä korjauskohteessa käyttää omaa harkintaansa, joita tiekunta mahdollisesti pyytää (tulvan takia rummun romahtaminen). Kiireellinen tilattu työ, esimerkiksi rumpujen aukaisutyö laskutetaan tiekunnalta 100 %. Elinvoimalautakunta päättää koneiden tuntihinnat. Rumpujen aukaisuun tarvitaan kaksi henkilöä.
- Kunta kilpailuttaa pölynsidonnan keskitetysti. Tie kuntien tulee tilata pölynsidonta kunnasta viimeistään **huhtikuun 1. pvä**. Tilauksessa on oltava suolattavat alueet ja kilometrit. Kunta laskuttaa pölynsidonnan tiekunnalta. Ennen pölynsidontaa on tiekunnan lanattava tie.
- Tiekunta on tien kunnossapitoon liittyvä sopimusosapuoli, lukuun ottamatta kunnan tilaamaa pölynsidontaa. Tiekunnan vastuutahon tehtävä on valvoa kunnossapitoon liittyvät asiat.

2.2. Yleiset edellytykset

Kunta avustaa vain Vaalan kunnan alueella olevaa tieosuutta. Mikäli avustuskelpoisen tien vähäisempi osa on toisen kunnan alueella, voidaan tällaisen tienosan avustamista osana koko tien avustamista avustaa, mikäli kyseinen tienosa on välttämätön tai ainoa kulkuyhteys Vaalan kunnassa sijaitsevalle, vakituisesti asutulle kiinteistölle. Tällaisen tienosan avustaminen on harkinnanvaraista.

Avustusta hakevan yksityistien tulee täyttää seuraavat edellytykset:

1. Yksityistietä koskevien asioiden hoitamista varten avustusta hakevalla tiellä on oltava

- yksityistielain (560/2018) mukainen tiekunta.
2. Tiekkunnan yhteystietojen tulee olla ajantasaiset Maanmittauslaitoksen ylläpitämässä yksityistierekisterissä sekä kunnan ylläpitämässä yksityisteiden avustusjärjestelmässä ja tien tietojen kansallisessa tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad).
 3. Yksityistien tulee sivuhaaroineen olla vähintään 200 metrin matkalta pysyvän asutuksen pääsytie, jonka varrella tulee olla vähintään yksi vakituisesti asuttu kiinteistö. Henkilön tai henkilöiden tulee olla kirjoilla kyseessä olevassa asuinpaikassa.
 4. Jos tiekkunnalle myönnetään kunnan avustusta, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää. (YksTI 560/2018, 85§) Tästä voidaan poiketa kunnan suostumuksella asettaa läpikulkua kieltävä liikennemerkki, jos läpikulku aiheuttaa kohtuuttomia kunnossapitokustannuksia, liikenneturvallisuusriskiä tai muuta kohtuutonta haittaa.
 5. Tiekkunnan on ilmoitettava kuntaan, jos yksityistien vaikutuksen piiriin tulee muutoksia vakituisen asutuksen suhteen. Ilmoitus on tehtävä viipymättä, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa Vaalan kuntaan osoitteeseen kirjaamo@vaala.fi.
 6. Tieosakkaan on viipymättä ilmoitettava oman kiinteistönsä kohdalla tapahtuneista muutoksista tiekkunnan yhteyshenkilölle.

2.3. Kunnossapidon avustaminen

Avustuksen myöntäminen

1. Avustusta myönnetään vain vakituisen asutuksen pääsytienä toimivalle tien osalle, viimeisen vakituisen, Vaalan kunnan alueella sijaitsevan asunnon liittymään saakka.
2. Mikäli läpiajettavalla tiellä asutus on keskittynyt yksinomaan tien päihin, voidaan avustusta myöntää koko tielle vain, mikäli tie tältä osalta on välttämätön vakituiselle asunnolle kulkemiseen, tai tie on paikallisesti liikenteellisesti merkittävä läpikulkuliikenteelle.
3. Avustusta voidaan myöntää vain sille tien osalle, joka on tiekkunnan tietä. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on tiekkunnan päätös avustuksen hakemisesta. Tiekkunnan kokous voi valtuuttaa toimielimen (hoitokunta tai toimitsija) hakemaan avustusta tiekkunnan vuosikokousten väliseksi ajaksi. Päätös avustuksen hakemisesta tehdään tiekkunnan kokouksessa.
4. Kerran vuodessa tiekkunnan tulee toimittaa tuloslaskelma, jotta avustuksen voi todentaa kuuluneen tien kunnossapitoon. Mikäli maksatuksen jälkeen tapahtuu muutoksia tiekkunnan avustuksen saannin suhteen, on maksettu avustus jaettava 12 kuukaudelle, ja ne kuukaudet, jolloin tiekkunta ei ole ollut avustuskelpoinen maksettava takasin kunnalle.

2.4. Perusparannusavustus

Perusparannusavustus on harkinnanvarainen ja sitä myönnetään hankkeiden tarpeellisuus sekä toteuttamismahdollisuus huomioiden, valtuuston myöntämän määrärahan puitteissa. **Ensisijaisesti avustetaan niitä kohteita, joihin on myönnetty yksityisteiden parantamisen valtionavustusta.** Tien perusparannus menoiksi hyväksytään suurehkoihin perusparannuksiin liittyvät menot kuten:

- huonokuntoisten siltojen ja suurten tierumpujen uusimiset tai korjaukset
- merkittävät tulva- ja routavaurioiden korjaukset
- liikenneturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet, kuten vaarallisen kaarteiden oikaisu, liittymäkohdan parantaminen tai tielinjan siirtäminen sekä pengerkaiteiden rakentaminen tai kunnostaminen
- tien kuivatuksen ja kantavuuden parantaminen 80 MN / m² saakka
- uutta kestopäällystystä ei avusteta, poikkeuksena jos tie palvelee osana kevyenliikenteen järjestelyjä

2.5. Avustusehdot kunnossapitoavustus

Pääpaino kunnossapitoavustuksella on talvikunnossapidolla, joka tehdään laadukkaasti.

- Talvikunnossapito (auraus, sohjon/polanteen poisto, liukkauden torjunta, viitoitus ja vallien kaataminen)
- Kesäkunnossapito, (lanaukset/ höyläykset, ojien ja rumpujen avaus, vesakon raivaus, murskeen ajo sekä siltojen ja rumpujen huoltaminen)

2.6. Vaalan kunnan yksityistieavustukset

Avustuksen hakeminen

- avustusta haetaan sitä varten laaditulla hakemuslomakkeella, johon tulee liittää vaaditut liitteet
- avustusta haetaan määräaikaan mennessä
- myönnetty avustus on voimassa siihen saakka, kun yksityistie on avustuskelpoinen.

Avustuksen myöntäminen

- päätöksen avustuksen myöntämisestä tekee elinvoimalautakunta / viranhaltija
- tieto avustuspäätöksestä lähetetään avustushakemuksessa ilmoitetulle yhteyshenkilölle
- Myönnetty avustus on voimassa siihen saakka, kun yksityistie on avustuskelpoinen. Tiekuunnan tulee ilmoittaa mahdollisista muutoksista ja toimittaa tuloslaskelman kalenterivuositain.

Uusien teiden, jotka haluavat avustusta seuraavana talousvuonna, on ilmoitauduttava syyskuun loppuun mennessä, jolloin voidaan ottaa huomioon talousarvion laadinnassa. Uusi tiekunta tekee hakemuksen ja se käsitellään normaaliin tapaan.

2.7. Avustusehdot parantamisavustus

Perusparannusavustusta on haettava ennen hankkeen aloittamista. Perusparannusavustusta saava tiekunta sitoutuu vastaamaan sille jäävän osuuden rahoittamisesta, jotta hanke saadaan asianmukaisesti loppuun suoritettua.

Vaalan kunnan perusparantamisavustusta tiekunnille on kahdenlaista:

2.7.1. Valtion avustusta saavat parantamiskohteet

Valtion avustamat perusparantamiskohteet. Tiekuunnan tulee ilmoittaa kunnalle, kun se jättää valtionavustushakemuksen elinvoimakeskukseen, näin kunta voi varautua mahdollisesti tulossa oleviin hankkeisiin. Saatuaan myönteisen valtionapupäätöksen tiekunta voi hakea kunnan avustusta hankkeelle. **Avustusta haetaan 31.3. mennessä sinä vuonna, kun hanke on tarkoitus toteuttaa.**

Kunta osallistuu niiden tiekuntien perusparannushankkeisiin, joihin valtio on myöntänyt perusparannusavustusta talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Kunnan avustuksen suuruus on 10 % elinvoimakeskuksen hyväksymistä hankkeen kokonaiskustannuksista. Kunnan myöntämä perusparannusavustus maksetaan tiekunnalle perusparannushankkeen valmistuttua, elinvoimakeskuksen hyväksymien, toteutuneiden kustannusten perusteella. Elinvoimakeskuksen avustuspäätöksessä hyväksymistä kokonaiskustannuksista lasketusta, 10%:n enimmäisavustuksesta voidaan maksaa ennakona 50%, kun hankkeen toteuttamisen työt on todisteellisesti aloitettu ja hankkeelle on kunnan avustusta myönnetty. Elinvoimalautakunta voi harkinnanvaraisesti, perustellusta syystä, maksaa suuremman ennakkomaksun kuin 50 %. Ennakkomaksu voi olla korkeintaan 10 % elinvoimakeskuksen

avustuspäätöksessä hyväksymistä kokonaiskustannuksista.

2.7.2. Parantamiskohteet, jotka eivät saa valtion avustusta

Mikäli tie ei saa tai se ei ole hakenut valtionavustusta, mutta se täyttää valtionavustuksen kriteerit², voi Vaalan kunta avustaa peruskorjausta seuraavin ehdoin:

1. Tiekunnan tulee ilmoittaa kirjallisesti kunnalle, kun se jättää valtionavustushakemuksen Elinvoimakeskukseen, näin kunta voi varautua mahdollisesti tulossa oleviin hankkeisiin.
2. Valtion perusparannusavustukseen oikeutettujen yksityisteiden tulee hakea ensisijaisesti avustusta elinvoimakeskukselta.
3. Mikäli tiekunta saa kielteisen valtionapupäätöksen tiekunta voi kuitenkin hakea korotettua kunnan avustusta hankkeelle. Hakemukseen on liitettävä elinvoimakeskuksen päätös ja liitteet.
4. Avustusta haetaan sinä vuonna kuin hanke on tarkoitus toteuttaa.
5. Kunta osallistuu 10 prosentilla niiden tiekuntien perusparannushankkeisiin, joihin on haettu ja saatu valtion perusparannusavustusta
6. Kunnan avustuksen suuruus on 30 % elinvoimakeskukselle tehdyn hakemuksen mukaisista kokonaiskustannuksista, mikäli hanke aiotaan toteuttaa tiekunnan omalla päätöksellä sellaisenaan ilman valtionavustusta.
7. Kunnan myöntämä perusparannusavustus maksetaan tiekunnalle perusparannushankkeen valmistuttua tositteita vastaan, maksimissaan avustus voi olla myönnetyn mukainen. Hyväksytyyn 30%:n enimmäisavustusmäärästä voidaan hakemuksesta maksaa ennakkona 50%, kun hankkeen toteuttamisen työt on todisteellisesti aloitettu ja hankkeelle on kunnan avustusta myönnetty.
8. Avustushakemukset käsitellään kerralla, hakemus tulee jättää **maaliskuun 31. päivään mennessä**, kunnan talousarvioon teiden perusparannuksiin varattujen määrärahojen puitteissa.
9. Tiekunta voi hakea kunnan avustusta kunnalta suunnitelman pohjalta suoraan. Avustusprosentti on suurimmillaan 30 % ja maksimissaan 30 000 euroa toteutuneista kustannuksista.

Perusparannusta (muut kuin elinvoimakeskuksen hankkeet) haettaessa hakemuksen pakolliset liitteet ovat:

- perusparannussuunnitelma
- hankkeen kustannusarvio
- rahoitussuunnitelma

² <https://elinvoimakeskus.fi/avustus-yksityistien-parantamiseen>

- kartta
- kopio tiekunnan kokouksen päätöksestä, jossa hankkeeseen on päätetty ryhtyä

2.8. Muut ehdot

Vaalan kunnalla on oikeus valvoa myönnetyn avustuksen käyttöä. Avustuksen hakija on pyydettyäessä velvollinen toimittamaan asiaan liittyvät lisätiedot ja selvitykset. Tarkastusoikeus käsittää oikeuden avustusta saavan tiekunnan tilien ja hallinnon tarkastamiseen. Mikäli tiekunta avustusta hakiessaan antaa tahallisesti väärää tai harhaanjohtavia tietoja, kunnalla on oikeus periä yksityistieavustus takaisin.

3. HARKINNANVARAINEN TALVIKUNNOSSAPIDON AVUSTUS

Elinvoimalautakunta päättää määrärahojen puitteissa muiden harkinnanvaraisten talvikunnossapidonavustusten ehdoista ja määrästä hallintosäännön mukaisesti.